

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg

Departementschefens
sekretariat

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Svar på spørgsmål 91 (Alm. del):

I brev af 17. januar 2011 har udvalget efter ønske fra Pia Adelsteen (DF) stillet mig følgende spørgsmål.

08-02-2011

Spørgsmål 91:

”Ministeren bedes – i forlængelse af Europaudvalgets møde den 14. januar 2011 – fremsende et notat, der beskriver hvilke andre EU-lande, der udbetaler en ydelse, som kan sammenlignes med den danske SU, herunder størrelsen af denne ydelse, og hvilke kriterier der eventuelt er gældende for at hhv. egne og andre landes borgere kan modtage ydelsen.”

Svar:

Der er store forskelle på indretningen af uddannelsesstøttesystemer i de forskellige EU-lande. Og der er desværre meget lidt eksisterende materiale, der giver et samlet overblik over studerendes økonomiske forhold i hele EU.

De to hovedtyper af offentlig ”uddannelsesstøtte” i Europa er henholdsvis direkte støtte og indirekte støtte.

Direkte støtte udbetales til den studerende selv i form af stipendier og/eller lån til leveomkostninger og til dækning af en eventuel studieafgift samt i form af rabat ved køb af befordring og andre ydelser, fripladser og madordninger. Indirekte støtte gives typisk til den studerendes forældre i form af familieydelse eller skattefordele. Når man skal sammenligne, i hvilket omfang staterne understøtter de studerende i Europa, må den indirekte støtte inddrages i beskrivelsen, og der må tages højde for, at det er meget vanskeligt at sammenligne direkte og indirekte støtte. En nærmere gennemgang af uddannelsesstøtte og lignende ydelser til studerende kræver således en meget omfattende undersøgelse på tværs af de forskellige former for direkte og indirekte støtte. En sådan undersøgelse foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

I rapporten *Portability of student financial support – An inventory in 23 European countries*, udgivet i 2004 af det hollandske Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS), konkluderes det, at uddannelsesstøttesystemer, der er baseret på direkte støtte, er mere udsatte for krav fra udenlandske studerende end systemer, der er baseret på indirekte støtte.

Rapporten er, efter oplysning ministeriet har indhentet fra CHEPS, den seneste forskningsrapport om emnet. Rapporten er tilgængelig på internettet på adressen: www.nessie.nu.

Jeg går ud fra, at de øvrige EU-lande ligebehandler danske studerende efter EU-rettens regler på samme måde, som vi gør, når EU-statsborgere fra andre medlemslande kommer til Danmark. Spørgsmålet er dog meget vanskeligt at belyse, netop fordi der ofte er tale om forskellige typer af statslig støtte reguleret ikke alene i egentlig uddannelsesstøttelovgivning, men også i fx skatte- og sociallovgivning. Der er dog næppe tvivl om, at studerende, der opfylder EU-rettens betingelser for ligestilling, rent faktisk får en større økonomisk gevinst ved at uddanne sig i et land med en højere grad af direkte offentlig studiestøtte end i lande med en høj grad af indirekte støtte.

Eurostudents seneste afrapportering *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe – A joint international project coordinated by the Higher Education Information System (HIS), Germany - A synopsis of indicators, Euro-student III 2005-2008*, opsummerer i kapitel 5 meget fint de store forskelle i måden, staterne har valgt at understøtte studerende. Rapporten er tilgængelig på Eurostudents hjemmeside på adressen: www.eurostudent.eu.

I rapporten sammenlignes bl.a. betydningen af indirekte studiestøtte i Tjekkiet, England, Tyskland, Holland, Norge og Spanien, se boks. 5.1 i rapporten.

Det fremgår af oversigten, at der skelnes mellem:

- Direkte økonomisk støtte, der som ovenfor nævnt fx består af stipendier og lån, der udbetales direkte til den studerende selv.
- Direkte ikke-økonomisk støtte, der typisk gives i form af rabatter eller fripladser på fx studenterboliger, transport, sundhedsforsikring eller måltider.
- Indirekte økonomisk støtte, der som ovenfor nævnt ofte består af fx skattefordele for den studerendes forældre.

Tyskland er et godt eksempel på, hvor store forskelle der kan være på, hvordan vi i landene har valgt forskellige måder at understøtte studerendes adgang til uddannelse. Her er uddannelsesstøtten (svarende til SU) for langt de fleste studerende afhængig af forældrenes indkomst eller af ægtefælles indkomst for studerende, der er gift. Dette betyder, at kun en

mindre andel af de tyske universitetsstuderende modtager tysk uddannelsesstøtte. Derimod gives forældre til studerende i alderen 18 til 27 år et skattefradrag, der skal tage højde for de udgifter, forældrene har til den studerendes underhold og eventuelle studieafgifter. Fradraget kan i særlige situationer forlænges ud over barnets 27. år. Satserne varierer delstaterne imellem, jf. CHEPS-rapporten *Portability of student financial support – An inventory in 23 European countries*, side 35-40.

Der er således store forskelle på, i hvilket omfang studerende er økonomisk afhængige af deres familie under deres studietid. Dette illustreres af figur 5.6 i Eurostudents rapport.

Det fremgår også af Eurostudents rapport, at der er meget store forskelle på, i hvilket omfang den direkte studiestøtte (den uddannelsesstøtte der svarer til SU) ydes som lån eller stipendium, se figur 5.13 i rapporten.

Som nævnt findes der meget lidt eksisterende materiale, der giver et reelt billede af, hvordan staterne støtter studerende i løbet af deres uddannelse. Der er mig bekendt ikke nogen forestående europæiske udredninger/forskningsprojekter på området. Jeg henviser derfor til det relevante kapitel fra Eurostudent rapporten, kapitel 5 om *Funding and state assistance*.

Med venlig hilsen

Tina Nedergaard